

De kleermakers en manufacturiers

Het is niet altijd even duidelijk of een kleermaker kleding maakte of alleen manufacturier was; dus neem ik ze maar samen in mijn verhaal.

Lolke Gerbens de Groot is geboren op 11 maart 1829. Hij trouwt op 5 mei 1853 met Lieuwkjen Feikes Taekema, 1 jaar jonger dan Lolke. Lieuwkjen overlijdt op 2 juli 1891. L. de Groot vraagt tussen 1870 en 1884 steeds kleermakersknechten. Ook in 1891 vind ik nog een advertentie; hier noemt hij zich L.G. de Groot.

L. DE GROOT te Roordahuizum verlangt op het spoedigst 2 KLEERMAKERS-KNECHTEN. Vast werk.

Hun zoon Gerben Lolkes, geboren op 5 april 1854, is winkelier in manufacturen. Hij trouwt in 1880 met Durkje Hoitinga; hij noemt zich dan koopman. Gerben woonde in een huis achter het huidige Haedstrijtte 20.

Gerben de Groot heeft ook een modiste in huis, gezien de advertentie in de Leeuwarder Courant van 12 oktober 1885.

Een paar weken later bericht zij, ook in een advertentie: "*Heden ontvangen de nieuwste modellen Dames- en Kinderhoeden.*"

Maar mevrouw Semplonius wordt blijkbaar ziek, want in 1887 wordt haar praktijk ter overname aangeboden.

Ik weet niet wanneer zij begonnen is, maar in oktober 1894 plaatst de modiste Boukje Hoogh-
hiemster de volgende advertentie:

ROORDAHUIZUM.
G. SEMPLONIUS, in MODES, berigt, dat zij zich 12 Oct. zal vestigen te Roordahuizum, ten huize van G. DE GROOT. Door het leveren van net werk en eene soliede behandeling zal zij trachten de gunst van hare Dorps- en Gewestgenooten waardig te zijn.

Ondergeteekende bericht aan de Ingezetenen van Grouw, Roordahuizum en Omstreken, dat zij heeft ontvangen eene prachtige collectie **nieuwe modellen WINTERHOEDEN** etc.

Voortaan zal zij elken Dinsdag te Roordahuizum ten huize van G. DE GROOT zijn uitgesteld en neemt aldaar bestellingen aan, terwijl DE GROOT de overige dagen bestellingen voor haar aanneemt.

Zieh voor beide plaatsen beleeft aanbevelende,
BOUKJE HOOGHIEMSTER,
Modiste.

Grouw, Oct. 1894.

In juli 1894 vestigt **Klaas Ages Westra** zich in Roordahuizum. Hij heeft hier echter maar een jaar gewoond en is toen weer vertrokken naar Gorredijk, waar hij ook vandaan kwam.

Ondergeteekende maakt door deze aan de Ingezetenen van Roordahuizum en Omstreken bekend, dat hij zich alhier heeft gevestigd als
KLEERMAKER
en beveelt zich beleeft in ieders gunst aan
Voor net en solied werk zal worden zorggedragen.

Roordahuizum, Juli 1894.

K. A. WESTRA, Mr. Kleermaker.

Johannes Botinga (of Botenga) heeft zich gevestigd in maart 1896. Hij is op 10 november 1871 geboren in Poppingawier. Samen met zijn vrouw Akke van der Valk en hun 5 kinderen woonde hij op Haven 11.

De Ondergeteekende bericht aan de Ingezetenen van Roordahuizum en Omstreken, dat hij zich hier als **Kleermaker** gevestigd heeft; hij zal trachten door eene nette en vlugge bediening zich ieders gunst waardig te maken.

Aanbevelend,

J. BOTENGA.

Roordahuizum, 4 Maart 1896.

ONTVANCEN

de lijnste en schiedste **ZOMER-MODESTOFFEN** voor Heeren- en Jongheerou-Kleeding naar maat.

Aanbevelend,

JOHs. BOTENGA,
Mr. Kleermaker en Peltenmaker,
Roordahuizum.

Op 29 december 1910 verschijnt bij notaris Burgij Johannes Botinga, kleermaker. Hij wil het woon- en winkelhuis in de Buurt aan de Vaart verkopen.

De koper moet f 55,- betalen voor overname van toonbank met winkelbetimmering (geen uitstalkast), kippenren en drie stel zonneblinden.

De verkoper heeft het pand zelf gebouwd op de grond, die hij op 20 april 1902 heeft gekocht.

Koper is Hoeke Klaver, logementhouder van de Gouden Leeuw te Roordahuizum. (Hoeke Klaver was voor hij de Gouden Leeuw kocht ook kleermaker.) Hoeke Klaver verkoopt het huis 2 weken later weer aan Siewuke de Vries, de weduwe van bakker Arjen Hulstra.

Op het adres dat nu Haedstrjitte 30 is (fam.Hofstra) vestigde **Marten Oene Dijkstra** zijn winkelbedrijf in manufacturen, huishoudelijke artikelen, galanterieën en speelgoed. Hij schrijft zijn zaak in 1948 in bij de Kamer van Koophandel, maar de zaak is volgens hem al gevestigd op 24 augustus 1916. Marten is op 18 juni 1912 geboren te Oosterend. In 1927 staat hij nog ingeschreven als bakkersknecht bij Pieter van der Haak.

In 1951 is de volledige omschrijving van de zaak: "*Winkelbedrijf in heren- en jongensbovenkleding en heren modeartikelen, damesmode- en kleinvakartikelen, stukgoederen en huishoudgoed, onderkleding, babygoed, corsetartikelen, kousen en sokken en woningtextielgoederen, huishoudelijke artikelen, galanterieën, speelgoederen en schrijfbehoeften.*"

Marten Dijkstra biedt de zaak te koop aan in de Leeuwarder Courant op 7 maart 1951.

Op 10 mei 1952 staat in de Leeuwarder Courant "*Bij ons vertrek naar Australië met het m.s. Johan van Oldenbarneveldt roepen wij familie, vrienden en kennissen een hartelijk vaarwel toe.*

Fam. M.O.Dijkstra, Roordahuizum".

Firma H.R.Epema en zonen

Op 22 januari 1919 verschijnen bij notaris Burgij

1. Harmen Rinzes Epema, geboren op 6 februari 1863 te Grouw
2. Rinze Harmens Epema Junior, geboren op 19 september 1892 te Grouw
3. Jan Hiemstra junior, geboren op 23 april 1888 te Marsum, koopman.

Zij wonen alle drie in Roordahuizum.

Zij leggen bij de notaris vast dat zij met elkaar een vennootschap onder firma zijn aangegaan "*te doel hebbende het gemeenschappelijk uitoefenen van eene kleermakerij en van handel in de daartoe betrekkelijke en andere manufacturen.*"

De vader van Harmen was kleermaker in Grou. Harmen trouwt met Haakje Deelstra, geboren op 30 augustus 1867 te Grou. In 1890 wordt dochter Wytske geboren en in 1892 zoon Rinze.

Wytske wordt later modiste en trouwt met Jan Hiemstra, de 3e vennoot van Epema en zonen.

In november 1893 is Harmen als kleermaker ingeschreven in Roordahuizum.

Harmen Epema bezat aan aantal huizen: Haedstrjitte 32 en 34 en het rijtje huizen dat vroeger naast Haedstrjitte 30 (Hofstra) stond. Hij leende regelmatig geld, soms samen met zijn zoon Rinze, met deze huizen als onderpand.

In een advertentie van 12 januari 1931 deelt **Gooitsen v.d. Hei** mee dat hij zich gevestigd heeft in Roordahuizum. Hij woonde in één van de drie huisjes die stonden tussen de boerderij op Buorren 19 (Sjoerd de Boer) en het huis van Noordenbos. In het begin van de oorlog zijn die huisjes afgebrand.

Gooitsen is geboren op 5 december 1904 in Roordahuizum.

Verkoop - Roordahuizum.

Morgen, Donderdag 12 Jan., 6 uur, in „de 3 Komers” te Roordahuizum, fin. verkoop van een nieuw WOON- en WINKELHUIS in de buurt aan de vaart te Roordahuizum, bij Johs. Botinga in eigen gebruik en 12 Mei te aanvaarden; waarop geboden f 1143.

Biljetten te bekomen ten kantore van
notaris BURGII.

Hiermede maakt ondergeteekende bekend, dat hij zich gevestigd heeft als

KLEERMAKER NAAR MAAT TE ROORDAHUIZUM.

Met een
UITGEBREIDE - STALENCOLLECTIE
en een
EXTRA AANBIEDING IN COUPONS
hoopt hij zich de gunst waardig te maken. Mooie pasvorm en afwerking
gegarandeerd.

Beleefd aanbevelend. **G. v. d. HEI.**

Hobma's maatkleeding bedrijf

Abe Hobma is op 4 juli 1915 geboren in Lutkewierum. Hij woonde op Rijksweg 21 toen de zaak daar op 12 juli 1946 werd gevestigd. Rijksweg 21 is nu Trije Romers 3 (Taco Velstra). Op een slaapkamer boven in het huis was het atelier van Abe. Hij zat dan boven op de tafel te werken. Zijn vrouw Greta Schilstra naaide ook voor mensen in het dorp

Gevraagd enige nette
NAAIMEISJES
v. de kleermakerij Hobma's
Maatkledingbedrijf. Rijksweg
straatweg 21, Roordahuizum

Later woonde hij met zijn vrouw Greta op Haedstrjitte 49 (Jan en Cécile Hofsteenge).

Hij heeft voor meerdere mensen pakken gemaakt, tot volle tevredenheid. Mevrouw Terpstra heeft eens een mantelpakje bij hem laten maken, dat zij nog jaren gedragen heeft.

Abe Hobma is in 1997 in Wommels gestorven.

De **kleermakerszit** is in het Nederlands genoemd naar kleermakers, die vaak op deze manier op de grond of op een tafel, met de benen gekruist voor zich zaten, waarbij zij het te verwerken kledingstuk op hun benen legden.

De naam is historisch: enerzijds zijn er vele kleermakers die nooit in de kleermakerszit zitten, anderzijds zijn er veel mensen die geen kleermaker zijn en regelmatig wel in deze houding zitten. Het op de tafel zitten heeft als voordeel dat de kledingstukken schoon blijven.

De **musculus sartorius** of **kleermakersspier** (spier aan de voorzijde van het dijbeen) is de langste spier van het menselijk lichaam. Hij dankt zijn naam aan het feit dat hij in kleermakerszit maximaal is samengetrokken.

(Wikipedia)

Firma F.L.Stockmann - H.Kuperus

Op 10 november 1951 is volgens de Kamer van Koophandel in Roordahuizum gevestigd "*de groothandel en winkel in Damesmode- en kleinvakartikelen, stukgoederen en huishoudgoed, onderkleding, babygoed, corsetartikelen en sokken, galanterieën; damesmaatkleermakerij*". Zij hebben blijkbaar de zaak van Marten Oene Dijkstra overgenomen, want deze firma is ook gevestigd op Haedstrjitte 30 (fam.Hofstra).

In 1953 wordt het bedrijf uitgebreid tot winkelbedrijf in kinderwagens en kinderledikanten.

Franciscus Lodewijk Stockmann is op 3 juni 1909 geboren te Dokkum en woont in Dronrijp. Hij is getrouwd met Neeltje Kuperus, de zuster van Henri Kuperus.

Henri Kuperus is op 15 juli 1922 te Berlikum geboren en woont in Roordahuizum. Hij is getrouwd met Dirkje Kuiken.

De onderneming is in 1959 ontbonden. De bestaande vennootschap onder firma is niet ontbonden, maar heeft een nieuwe onderneming gevestigd te Leeuwarden, Esdoornstraat 40-42.

Klaas de Jong

(ook wel klerenpikkie genoemd) is in Reduzum vooral bekend door het postagentschap dat hij beheerde. Maar hij was toch echt eerst kleermaker. Ook is hij jarenlang koster geweest.

Hij is op 19 december 1897 geboren te Irnsum en in december 1925 getrouwd met Riemke Bouma. Voor zijn trouwerij leent hij f 1200,- van de Coöperatieve Boerenleenbank, met zijn huis als onderpand.

Achtennegentig jaar oud overleed hij in Nij Dekema in Weidum.

Echte **manufacturiers** en geen kleermakers waren **Wybe Jellema** en later zijn zoon **Cornelis (Cees) Jellema**.

Ondergeteekende maakt aan Ingezetenen van Roordahuizum en Omstreken bekend, dat hij Zondag a.s. zijn Winkel in **MANUFACTUREN, GALANTERIËN** enz. hoopt te **openen**, hopende door eene flinke en solide behandeling zich ieders gunst waardig te maken.

Roordahuizum, 19 Mei 1899.

Beleefd aanbevelend,

W. P. JELLEMA.

Wybe Jellema heeft volgens de Kamer van Koophandel een zaak in manufacturen, galanterieën (snuisterijen) en sigaren, gevestigd op Haedstrjitte 15 (fam.Roord). Hij huurt dit huis voor f 80,- per jaar van de Katholieke Armvoogdij te Roordahuizum

Wybe Jellema is op 31 december 1873 geboren te Scharnegoutum. Wybe trouwt op 10 mei 1899 met Houkje Mollema. Hij is dan nog koopman en woont in Deersum. Houkje woont in Roordahuizum. Wybe en Houkje krijgen 3 zoons: Pieter, die op 3-jarige leeftijd verdrinkt in de sloot achter het café "De Gouden Leeuw", weer een Pieter en Cornelis.

Wybe wordt in oktober 1915 aangenomen als lid van de Sociëteit "de Fjouwer Doarpen". Op de ledenvergadering van november 1920 doet hij een uitstekend voorstel betreffende de kaarten waarmee gespeeld wordt: *"Nou wy doch oer de kaarten prate, scoe ik wol efkes yn 't midden bringe wolle, scont er bilesting op de kaarten komd is, wirdt er fen ieder dy 't se brûkt jouns 1 sint heft. Dit is whel in lestige boel, scoe dit net ûnderfongen wirde kinne troch in bedrqch to jaen, by forbiel in abonnement to nimmen fen 25 sinten. Dit abonnement scoe dan for ien jier tsjinst dwaen."*

Dit voorstel wordt met algemene stemmen aangenomen.

In 1928 koopt hij Haedstrjitte 13 en verhuist daarheen met zijn zaak. In 1934 verhuist hij weer naar Haedstrjitte 15, dat hij dan huurt van zijn zwager Jarig Mollema. En hij draagt zijn zaak in manufacturen over aan zoon Cornelis.

Wybe Jellema overlijdt op 12 september 1945. Zoon Cornelis erft dan Haedstrjitte 13. Drie jaar later sterft ook zijn vrouw Houkje.

Cees Jellema, geboren op 24 maart 1908, heeft met goed gevolg de HBS gedaan en wilde eigenlijk helemaal niet de zaak van zijn vader overnemen, maar hij moest. En hij bleek ook een prima zakenman. Zijn vrouw **Riekje Kooistra** was niet erg geschikt om de winkel draaiende te houden. Op elke vraag van een klant zei zij *"Dat moet ik aan mijn man vragen."*

Bij de Kamer van Koophandel wordt het bedrijf als volgt omschreven: *"Winkelbedrijf in: heren- en jongensbovenkleding, heren mode-artikelen, dames- en meisjesbovenkleding, damesmode- en kleinartikelen, stukgoederen en huishoudgoed, onderkleding, babygoed en corsetartikelen, kousen en sokken, woningtextielgoederen, meubelen, ledikanten, staaldraadmatrassen annex woningstofferderbedrijf."*

Wanneer je iets nodig had wat betreft kleding of meubelen uit een winkel in bijvoorbeeld Leeuwarden dan ging Cees met je mee en dan kreeg hij provisie van de koop.

Ook reed hij wel met Reduusters, die omdat ze gingen trouwen veel nodig hadden, naar een groothandel in Assendelft om inkopen te doen.

In zijn etalage stond een geitje met een bewegende kop. Kinderen gingen daar dan wel voor staan en riepen "Is Jellema duur?" waarop het geitje dan heftig ja knikte met zijn kop.

In oktober 1973 is Cees Jellema naar Grou verhuisd, maar *"het woninginrichtingsbedrijf wordt uitgeoefend in een perceel gelegen achter het pand Haedstrjitte 13 (werkplaats)."* De winkelverkoop van textielgoederen is dan opgeheven. Het woonhuis wordt dan verhuurd en twee jaar later verkocht. In 1998 is hij, sinds 1990 weduwnaar, in Oosterwolde overleden.

Bij mijn zoektocht naar gegevens van de schoenmakers, vind ik dat schoenmaker Johannes Lykles Bonstra trouwt met Romkje Hylkes Schaap, de dochter van **Hylke Hoite Schaap, kleermaker** te Reduzum. Hylke Schaap is in 1819 geboren in Roordahuizum. Wanneer hij in 1843 trouwt met Boukje Eintes de Jong is hij kleermaker. (Zijn vader is Hoite Herres Schaap, slager te Roordahuizum).

In 1861 wordt hij geregistreerd met 8 kinderen en zijn broer Herre woont ook bij hem in.

Helaas verder geen gegevens bekend. Hylke overlijdt in 1896.